

ÅNGBÅTAR I SVERIGE

*Presentation av Sveriges passagerarångbåtar
utgiven av Sveriges Ångbåtsförening.*

ÅNGBÅTAR I SVERIGE

Presenterar svenska ångbåtar som kör turer för passagerare med lista även över finska, norska och danska ångbåtar som kör turer för passagerare. Broschyren *Ångbåtar i Sverige* presenterar de ångdrivna passagerarfartygen med kortfattad historik och trafikuppgifter, återkommande turer. Båtar kan härutöver göra enstaka speciella utflyktsresor samt delta i evenemang utöver de i denna broschyr presenterade resorna. Flertalet passagerarångbåtar i denna broschyr har en trafiksäsong som omfattar perioden maj till september. För resa med en del av de svenska ångbåtarna behövs förbokning eller förköp av biljetter. För tidtabell, ytterligare upplysningar, information om servering och tillgänglighet, samt för vissa fartyg bokning av biljett eller matsalsplats kontakta rederi eller turistbyrå på telefon eller via hemsida som anges under respektive fartyg.

Klicka på angivna adresser för hemsida eller e-post för mer information om respektive fartyg, rederi, förening eller för att komma i kontakt med dem.

Utöver publika turer går ångbåtarna att hyra för egna resor, ett trevligt sätt att samla familjer, föreningar eller företag för en ångbåtsutfärd exempelvis vid fester, högtider, möten eller arrangemang. Kontakta aktuellt fartyg/rederi för närmare information om möjligheter att hyra en båt.

Ångbåtar i Sverige är utgiven av Sveriges Ångbåtsförening och broschyren har möjliggjorts med stöd från Riksantikvarieämbetet

ENGLISH SUMMARY

In this brochure Swedish passenger steamers and some other Nordic steamers are presented. Information about ships include length, beam, built year and shipyard, home port and shipping company with website and phone number, along with a short presentation of the ships. For further information please contact shipping companies or tourist information. This brochure is published by the "Sveriges Ångbåtsförening" – Swedish Steamboat Association

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Ångfartyg	sida
AGNES – Born	24
ALMA AF STAFRE – Stafre	25
BJÖRKFJÄRDEN – Stockholm	13
BLIDÖSUND – Stockholm	13
BOHUSLÄN – Göteborg	6
BORE – Malmö	5
BOXHOLM II – Tranås	11
BÄSINGEN – Bälinge	23
DROTTNINGHOLM – Stockholm	15
DJURGÅRDEN 3 – Stockholm	14
DOMNARFVET – Borlänge	21
EJDERN – Södertälje	12
ELMSTA – Vaddö kanal	20
ENGELBREKT – Leksand	23
FREJA AF FRYKEN – Fryksta	9
FRITHIOF – Stockholm	14
FÄRJAN 4 – Göteborg	6
HERBERT – Alingsås	7
GERDA – Eskilstuna	12
LAGAHOLM – Laholm	5
MARIEFRED – Stockholm	15
MOA – Norrköping	11
MOTALA EXPRESS – Stockholm	16
MUNTER – Vrena	10
NALLE – Oskarshamn	8
NORRSKÄR – Stockholm	17
NOSSAN – Nossebro	8
POLSTJÄRNAN – Karlstad	10
PRIMUS – Sundsvall	24
RUNN – Smedjebacken	22
SANKT ERIK – Stockholm	18
SPRÄNGAREN – Stockholm	17
STOCKHOLM – Stockholm	18
STORSKÄR – Stockholm	19
TRAFIK – Hjo	9
THOR – Växjö	7
TOMTEN – Venjan	21
TÄRNAN – Stockholm	19
WARPEN – Bollnäs	20
WÄSMAN – Ludvika	22
ÖSTERSUND – Arvesund	25
Övriga svenska ångbåtar	28
Danska ångbåtar	26
Finska ångbåtar	27
Norska ångbåtar	26

Siffrorna på kartan motsvarar sidnummer i Ångbåtar i Sverige

Ångbåtar i Sverige © Sveriges Ångbåtsförening 2020-2024,

ÅNGBÅTAR I SVERIGE

Det är sommar, det är vackert väder och en upplevelse väntar; en resa med en ångbåt över sjöar, floder, fjärdar eller genom smala sund. Den svenska ångbåten är en sinnebild för vår varmaste och ljusaste årstid; utflykter under sommaren. Båten minner också om en spännande teknik som är en del av vårt kulturarv.

Ångtekniken är enkel: med eld hettas vatten upp till vattenånga i en ångpanna. Ångan förs i rör till ångmaskinen, in i en cylinder och övertrycket i samverkan med ett undertryck får en kolv att sättas i rörelse. I en ångbåt får kolvens rörelse en propelleraxel att rotera. Ångkraften har kallats den sista romantiska av människans innovationer ty det finns något mänskligt över att med eld och vatten få en maskin att makligt röra sig, med ett dovt ljud, inte buller som en dieselmotor, inte med ett högt varvtal utan med en rytm som starkt påminner om en människas hjärtas slag.

Människans kunskap om att upphettat vatten, ånga, har ett stort energivärde är urgammal. Kunskapen om att kunna nyttja denna har dock varit en lång process. Under 1700-talet fanns enklare ånganläggningar för industriellt bruk, de må ha varit primitiva men det är ändå första gången i människans historia som det gick att förlita sig till en kraftkälla oberoende av naturen; vind eller strömmande vatten för att få pumpar att fungera eller kvarnhjul att snurra.

Kung Gustav IV Adolf kom att ha en avgörande betydelse för Sveriges utveckling från ett glest befolkat jordbrukarland till en framstående industrination. Kungen deltog aktivt då det år 1804 köptes fyra ångpannor och ångmaskiner för industriellt bruk till Sverige. Anläggningarna importerades från England och ingenjören Samuel Owen följde med till Sverige för att övervaka installationen av dessa. År 1816 lät Owen installera en ångpanna och ångmaskin i en mindre båt och göra resor på Riddarfjärden i centrala Stockholm. År 1818 lät Samuel Owen bygga hjulångaren Amphitrite och från det årtalet och fram till 1934 byggdes tusentals ångbåtar för trafik i Sverige, i hamnar, kanaler, floder, sjöar, skärgårdar och utefter kusten för transporter av gods och passagerare med allt vad det betydde för utveckling av handel och industri under 1800- och 1900-talen.

Ångan kanske uppfattas som en gammal förlegad teknik från förr, i ånglok eller ångbåtar. Inget kan vara mera fel. Ånga som energikälla, en teknik som började att utvecklas för fyra sekler sedan, är än idag av största betydelse, numera främst inom industri och energiproduktion.

BORE

Längd: 40.54 meter, bredd: 8.90 meter, byggd Ordinarie kajplats: Ångbåtsbron, Malmö vid Kockums Mek.Verkstad AB, Malmö år 1894. Rederi: Malmö kommun

Byggd som isbrytare men med med möjlighet att vintertid även föra gods och passagerare över Öresund. Som isbrytare kunde *Bore* forcera upp till 30 cm. tjock is utan sänkt fart och bryta igenom packis upp till 3 meter. I aktiv tjänst i nästan 75 år och tjänade även som kanonbåt under båda världskrigen. Därefter upplagd och med risk för att bli skrotad men räddades 1983. Efter att i decennier ha haft Västerås som hemmahamn återfinns *Bore* numera åter i Malmö, ägs av Malmö kommun och är i princip i originalutseende. Sommartid guidad visning ombord.

 www.malmo.se

LAGAHOLM

Längd 9.40 m., bredd: 2.40 m., byggd år 1888, Kajplats: Gröningen, småbåtshamnen vid Lagan. Vulkans Verkstad i Norrköping. Rederi: Laholms Ångbåtsförening

Ursprungligen användes ångslupen för timmerflottning på sjön Boren. Efter en omväxlande historia på olika sjöar i Östergötland hamnade båten 1985 i Laholm och fick först namnet *Sofiero* men bär sedan 2002 namnet *Lagaholm*.

Trafik juni-september, guidade rundturer på Lagan.

 www.sslagaholm.se

BOHUSLÄN

Längd: 43.13 m., bredd: 7.42 m., byggdes
1914, Eriksbergs Mek.Verkstad i Göteborg.

Kajplats i Göteborg: Stenpiren.
Rederi: Sällskapet Ångbåten

Expressångaren byggdes för trafiken Göteborg–Kungshamn, luxuöst och komfortabelt inredd för att motsvara resenärernas förväntningar. Under 1950-talet i trafik i Öresund. Upplagd och såld till skrot 1965, men då bildades Sällskapet Ångbåten som övertog och räddade fartyget från skrotning. Sommartid rundturer i Göteborgs skärgård onsdagkvällar. Dagsturer till bland annat Öckerö, Marstrand och Skärhamn samt kustturer utefter bohuskusten.

☎ 031-701 77 54 🌐 www.steamboat.se

FÄRJAN 4

Längd: 20.55 m., bredd: 5.35 m., byggdes
1920, Motala Verkstad

Kajplats i Göteborg: Residensbron.
Rederi: Sällskapet Ångbåten

Byggt för Göteborgs Hamnstyrelse, för färjetrafiken över Göta Älv, mellan Hisingen och centrala Göteborg. Ett flertal ångfärjor trafikerade linjer över älven men under 1960-talet minskade trafiken och år 1970 lades *Färjan 4* upp. Sedan 1973 tillhör färjan Stiftelsen Styrelsen för Göteborgs Sjöfartsmuseum och drivs av Sällskapet Ångbåten. Guidade 2,5 timmars hamnturer körs lördag i september och oktober med avgångar från bland annat Residensbron och Eriksberg.

☎ 031-701 77 54 🌐 www.steamboat.se

HERBERT

Längd: 15.25 m., bredd: 3.68 m., byggd vid Eriksbergs mek. verkstad 1905

Kajplats: Ångbåtsvarvet, Lövekullevägen 13A
Rederi: Mjörns Ångbåtsförening

Herbert byggdes för Strands Ångsåg i Dalsland och såldes 1907 till Lennartsfors och användes främst för timmerbogsering. År 1968 lämnade *Herbert* Dalslands Kanal och kom bland annat att vara hemmahörande i Vänersborg och Bullaren innan ny försäljning 1985 till Alingsås och Mjörns Ångbåtsförening.

Ångbåtsurer på sjön Mjörn från Alingsås, rundtur från Sjövik samt från Björboholm.

☎ 0760-22 31 33 🌐 www.herberts.se

THOR

Längd 15.40 m., bredd: 3.40 m., byggd vid Bergsunds Mek. Verkstad, Stockholm 1887

Kajplats: ångbåtsbryggan, Kronobergs Slottsruin
Rederi: Kulturparken Småland AB

Ångaren *Thor* har sin hemmahamn vid Kronobergs slottsruin och i trafik på Helgasjön alltsedan 1887, förr på traden Reppe-Åsa med gods och passagerare. Ångaren *Thor* var också pråmdragare, från 1930-talet dock uteslutande turistturer. Skänktes till Smålands museum 1957.

Helgasjöturer varvas med Slussturer, två och en halv timmes rundtur med slussning i Sveriges sydligaste sluss, i Åby.

☎ 0470-70 42 00 🌐 kulturparkensmaland.se

NALLE

Längd: 21.60 m., Bredd: 6.50 m., byggdes år 1923 vid Oskarshamns mekaniska verkstad.

Kajplats: inre delen av Oskarshamns hamn.
Rederi: Föreningen S/S Nalle

Den isbrytande bogserbåten s/s *Nalle* byggdes för Oskarshamns Hamn. Fram till 1965 tjänstgjorde fartyget som hamnbogserare i Oskarshamn men även Figeholm och Påskallavik. Under andra världskriget utlånad till flottan och stationerad i Karlskrona. Efter skiftande öden efter 1965 köptes 2000 fartyget av Föreningen S/S *Nalle* för att göra tjänst som Museifartyg i Oskarshamn.

☎ 073-3764043 🌐 www.nalleoskarshamn.se

NOSSAN af Stallaholm

Längd 7.00 m., bredd 2.10 m., byggd 1933.
Ordinarie kajplats: vid bryggan på camping-

platsen i Nossebro.
Rederi: Ångbåtsföreningen Nossan.

Byggd i Dalarna 1933 som timmerbuntbåt på Dalälven. Den tidigare tändkulemotorn i båten ersattes 1981 med en ångmaskin av den förra ägarens egen konstruktion. Sedan 1994 hemma-hörande i Nossebro. Namnet *Nossan* är fornnordiskt och betyder "smcket". Ån *Nossan* är närmare tio mil lång och rinner ut i Dättern, som är en vik av Väneren.
Beställningstrafik 1 juni-15 september.

☎ 070-609 58 10 🌐 [ssnossan facebook](#)

TRAFIK

Längd: 31.62 m., bredd: 6.42 m., byggd vid
Bergsunds Mek. Verkstad, Stockholm 1892

Kajplats: Hamnen, Hjo
Rederi: Sällskapet s/s Trafiks Vänner

Byggd för trafik över Vättern, traden mellan Hjo och Hästholmen, för passagerare och gods. Trafiken förband de två järnvägslinjerna på ömse sidor om sjön. Under 1960-talet upplagd och använd som sommarcafé. Fartyget förföll, sjönk i hamn vintern 1966, men efter en räddningsaktion av ideell förening samt omfattande renovering, är *Trafik* under ånga sedan 1977. Trafik Hjo-Visingsö, Rundturer från Hjo, Musikturer, Hjo-Hästholmen, Hjo-Vadstena samt Ångbåtsjazz.

☎ 0503-352 55 (Hjo turistbyrå) 🌐 www.sstrafik.se

FREJA AF FRYKEN

Längd 20.26 m., bredd 4.15 m., byggdes 1868
vid Motala Verkstad.

Kajplats: Fryksta, Kil.
Rederi: Ångbåtsföreningen Freja af Fryken

I trafik över Kalmarsund 1869-1888 och bar då namnet *Kalmarsund III*. År 1888 säljs fartyget till Värmland. Person- och godstrafik på Fryken fram till 1896 då *Freja* förliste. Bärningen av *Freja* skedde 1994, efter 98 år, renovering påbörjades. Fartyget eldhärjades under renoveringsarbetena men de fullföljdes och 1997 var *Freja af Fryken* åter under ånga och trafikerar sedan dess Frykensjöarna. Museum, rundturer, utfärder, Frejavecka.

☎ 070 633 45 01 🌐 www.frejaaffryken.eu

POLSTJÄRNAN

Längd: 30.20 m., bredd: 5.82 m., byggd vid
Lindholmens varv 1929

Kajplats i Karlstad: Inre hamnen
Rederi: Ångbåtssällskapet Polstjärnan

Byggsdes för Vänerens Seglationsstyrelse och tjänstgjorde fram till våren 1983. Seglationsstyrelsen hade åren 1799–2003 ansvaret för farleder, fyrar samt lotstjänst och i dess verksamhet kom *Polstjärnan* väl till pass. Sålld till Stockholm 1984 men återkom till Karlstad redan påföljande år, inköpt av Ångbåtssällskapet *Polstjärnan*. Skärgårdsturer, visning av verksamheten och fartyg liksom musikunderhållning och servering vid flertal tillfällen sommartid.

☎ 070-233 63 88 🌐 www.polstjarnan.nu

MUNTER

Längd: 12.20 m., bredd: 2.93 m., byggd 1879,
Lidköpings Mek. Verkstad

Kajplats: Pilgrimsbo i Vrena
Rederi: Ångslupen Munters Vänner

Byggs för bl.a. persontrafik och timmerflottnig med mera på Yngaren och Hallbosjön och från 1950-talet under många år timmerbogserare på sjön Båven. Sommaren 2002 återfanns *Munter* i Sparreholm, upplagd sedan ett decennium. Efter ett omfattande renoveringsarbete är nu *Munter* åter under ånga.

Entimmes- och två och en halv timmes rundturer från Vrena och Björkvik.

☎ 070-300 86 78 🌐 www.munter.nu

BOXHOLM II

Längd 20.61 m., bredd 4.75 m., byggd vid
Ljunggrens Mek.Verkstad, Kristianstad 1904

Ordinarie kajplats: Hamnen, Tranås.
Rederi: AB S/S Boxholm II

Byggdes som präm- och timmerdragare för Boxholms AB:s räkning. Anpassades år 1922 för att också kunna ta passagerare och sedan 1966 går *Boxholm II* endast som passagerarfartyg.

Resor juni-augusti på sjön Sommen, till Torpön och Lugnalandet, söndagskryssningar, Naturguidade turer, Berättarturer och After work-turer. Fredagar torgtur Idebo-Tranås. Torgturen har anor från början av 1920-talet.

☎ turistbyrån Tranås Direkt 0140-687 90 🌐 www.boxholm2.com

MOA AF NORRKÖPING

Längd: 10.25 m., bredd: 2.25 m.

Kajplats: Herstadsbergs båtvarv, Norrköping
Rederi: Norrköpings Ångbåtsförening

Ångslupen *Moa* finns i Östgötametropolen Norrköping. Fartygets ursprung, ålder och tidigare historia är aningen höljt i dunkel. Slupen är gammal, byggd i början av 1900-talet, en smäcker slup med rak framstäv och en speciell s.k. turandot-akterstäv.

I Norrköping kör *Moa* turistbunden trafik och beställningsresor.

☎ 070-522 69 49 🌐 *Moa af Norrköping på Facebook*

GERDA

Längd: 13.55 m., bredd: 3.10 m., byggd vid Lindholmens varv, Göteborg 1865.

Kajplats: Eskilstuna/Näshultasjön
Rederi: Eskilstuna Kommun, Kultur o Fritid.

s/s *Gerda*, Sveriges äldsta passagerarfartyg i trafik, byggd för lokaltrafik i Stockholms hamn. År 1894 såldes fartyget till Haneberg i Södermanland, för att trafikera Näshultasjön. Låg upplagd på land åren 1932–1996, pietetsfullt renoverad och återställd i ursprungligt utseende till 1996 och trafikerar vattnen i och omkring Eskilstuna, Torshälla, Näshultasjön och Eskilstunaån. Turer och det operativa ansvaret sköts av Föreningen Ångslupen Gerda.

☎ 070-559 18 65 🌐 www.gerda.nu

EJDERN

Längd: 22.39 m., bredd: 4.49 m., byggd 1880 vid Göteborgs Mekaniska Verkstad.

Kajplats: Södertälje, Borgmästarudden
Rederi: Museiföreningen Ångfartyget Ejdern

Byggsdes för trafik i Göteborgs södra skärgård. Efter några års trafik på sjön Roxen hamnade *Ejdern* i Södertälje 1906. Lades upp i slutet av 1950-talet och skulle 1964 sänkas men räddades av ideella krafter som därefter pietetsfullt renoverade *Ejdern*. Fartyget finns i Södertälje och gör turer vid veckoslut till Björkö-Birka, Adelsö, Mariefred samt Stockholm, likaså turer till Skansundet, Enhörna-Ekensberg, samt en tradition en kväll i augusti: Surströmmingsresa.

☎ 08-550 110 20 🌐 www.ejdern.org

BJÖRKFJÄRDEN

Längd: 37.51 m., bredd: 7.08 m., byggd vid Eriksbergs varv i Göteborg år 1925

Kajplats: Stockholm, Norr Mälarstrand
Rederi: Walleniusrederierna AB

Fartyget byggdes för Waxholmsbolaget 1925 för trafik i Stockholms skärgård, till Utö samt Vaxholm och fick namnet *Saltsjön*. År 1964 uttrangerades fartyget och har under årens lopp haft ett flertal ägare och trafikuppgifter i såväl Mälaren som i Stockholms skärgård samt periodvis legat upplagd. År 2019 köptes s/s *Saltsjön* av Walleniusrederierna och bär numera det rederiets cremegula färg med grönt fält och initialerna OW på skorstenen. Fartyget är ej i kommersiell trafik. Åren 1970–1994 bar fartyget anrika ångbåtsnamnet *Björkfjärden*, ett namn fartyget återfick våren 2020.

 www.walleniuslines.com

BLIDÖSUND

Längd: 35.29 m., bredd: 6.85 m., byggd år 1911 vid Eriksbergs varv, Göteborg

Ordinarie kajplats: Gustav III:s staty, Skeppsbron
Rederi: Ångfartygs AB Stockholm-Blidösund

Byggdes för traden Stockholm-Blidösundet i Stockholms norra skärgård. Trafiken med gods och passagerare med det komfortabla ångfartyget upprätthölls året runt. Fartyget lades upp 1961, flera ägarbyten senare kom fartyget åter i trafik 1969, bland annat på den trad fartyget byggdes för. Trafik Stockholm-Blidösundet-Norrälje/Norröra sommartid, utfärder i skärgården och Mälaren, och musikkryssningar maj-oktober samt i december utfärder och julbordsresor.

 08-24 30 90 www.blidosundsbolaget.se

DJURGÅRDEN 3

Längd: 20.87 m., bredd: 5.40 m., byggd 1897,
Brodins Varv, Gävle.

Kajplats: Stockholm, Beckholmen, Djurgården
Rederi: Stockholms Ångslups AB

Ångfärjan *Djurgården 3* byggdes för trafik i Stockholms hamn, till Djurgården till Stockholmsutställningen 1897. I trafik Slussen-Djurgården till 1969, därefter upplagd och senare såld till den ideella föreningen Stiftelsen Skärgårdsbåten som alljämt är huvudägare i färjan. *Djurgården 3* är Stockholms sista ångdrivna Djurgårdsfärja.

Utfärder, förhyrningsresor samt trafik i Stockholms hamn i samband med evenemang.

☎ 08-669 88 50 🌐 www.skargardsbaten.se www.batfest.se

FRITHIOF

Längd: 19.88 m., bredd: 4.78 m., byggd år
1897 vid Södra Varvet, Stockholm.

Kajplats: Strandvägen, Stockholm
Rederi: Ångf. Stockholms Omgifningar AB

Ångslupen *Frithiof* byggdes för lokaltrafiken i Stockholms hamn och förstäder på Mälar- och Saltsjösidan, en pendelbåt, för att använda ett nutida begrepp. Slupen lades upp i början av 1950-talet, bytte ägare ett flertal gånger, genomgick en renovering, eldhärjades och först efter en andra renovering, vid sekelskiftet 2000, färdigställdes *Frithiof* och kom under ånga igen 2002. Företrädesvis förhyrningsverksamhet.

☎ 070-238 41 98 🌐 www.angbatar.se

DROTTNINGHOLM

Längd: 22.75 m., Bredd: 5.30 m. Bygghes 1909   Ordinarie kajplats: Stockholm, Klara Mälarstrand
vid Motala Verkstad.   Rederi: Strömme Turism & Sjöfart AB

Ångslupen *Valkyrian* byggdes för Stockholms Ångslups AB, för lokaltrafiken i Stockholms hamn och förstäder på Mälar- och Saltsjösidan, senare trafik i Stockholms skärgård. Övertogs av det då nystartade rederiet Strömme Kanalbolaget, som 1969 öppnade trafik på traden Stockholm-Drottningholm, och i samband med det fick båten namnet *Drottningholm*.

Daglig trafik maj-september med flera turer per dag mellan Stockholm och Drottningholm.

☎ 08-120 040 00 🌐 www.stromma.com

MARIEFRED

Längd: 32.84 m., bredd: 6,33 m., byggdes år 1903 vid Södra Varvet i Stockholm.   Ordinarie kajplats: Stockholm, Klara Mälarstrand
Rederi: Gripsholms-Mariefreds Ångfartygs AB

Ångfartyget *Mariefred* byggdes år 1903 för traden Stockholm-Enhörna-Mariefred. På denna trad har hon seglat under samma namn, med få förändringar ombord, och med samma ångmaskin alltsedan dess. Ägs alltsedan 1905 av Gripsholms-Mariefreds Ångfartygs AB.

Reguljärtrafik Stockholm-Mariefred samt Mariefred-Taxinge Näsby juni-september, härutöver dagsutflykter från Stockholm. Deltar vid Skärgårdsbåtens Dag och vid Ångans dag i Mariefred.

☎ 08-669 88 50 🌐 www.mariefred.info

MOTALA EXPRESS

Längd: 35.66 m., bredd: 6.64 m., byggd vid
Jönköpings Mek. Verkstad 1895.

Kajplats: Stockholm, Strandvägen
Rederi: Ångf. Stockholms Omgifningar AB

Bygdes för trafik på traden Motala-Jönköping, ett snabbgående komfortabelt ångfartyg inte bara för passagerare, fartyget konstruerades även för att ta stora mängder gods över Vättern. År 1961 blev fartyget hemmahörande i Askersund och användes för utflyktsresor, främst i norra Vättern. År 2010 togs fartyget till Stockholm, där en pietetsfull renovering genomfördes för att så långt möjligt återställa fartygets ursprungliga utseende. Förreträdesvis förhyrningsturer.

☎ 070-238 41 98 🌐 www.angbatar.se

HYR EN ÅNGBÅT FÖR EGNA ÄVENTYR

Samtliga ångbåtar som presenteras i denna broschyr och som är under ånga och gör resor, finns tillgängliga för charterturer för enskilda, föreningar, företag och andra sammanslutningar. Vill du göra något extra vid en fest, högtid vid möten eller konferens, bjud dina släktingar, vänner eller medarbetare på en ångbåtsresa. Kontakta en ångbåt i din närhet och hör vad det finns för möjligheter att arrangera en resa eller utflykt.

Välkommen ombord!

NORRSKÄR

Längd: 34.84 m., bredd 6,88 m., byggdes 1910 vid Eriksbergs varv i Göteborg.

Kajplats i Stockholm: Strömkajen, Nationalmuseum. Rederi: Waxholms Ångfartygs AB

Ångfartyget *Norrskär* byggdes 1910 för traden Stockholm-Sandhamn och fick namnet *Sandhamns Express*. 1947 såldes fartyget till Waxholmsbolaget, sattes i trafik i norra skärgården och fick namnet *Norrskär*. Sedan 1978 trafikerar *Norrskär* bl.a. åter traden Stockholm-Sandhamn.

Maj-september reguljärtrafik Stockholm-Vaxholm-Ramsösund samt Stockholm-Grinda-Gällnö. Under sommaren vid veckoslut Stockholm-Sandhamn.

☎ 08-600 10 00 (upplysning) 🌐 www.waxholmsbolaget.se

SPRÄNGAREN

Längd: 27.73 m., Bredd: 6.84 m. Byggdes 1918 vid Motala Verkstad.

Ordinarie kajplats: Stockholm, Galärvarvet
Rederi: Föreningen Vedettbåten Sprängaren

Byggd för svenska Flottan som vedettbåt. Kom i civil tjänst 1962 som bogserbåt i Varberg, togs ur drift i början av 1970-talet och efter skiftande öden kom i Föreningen Vedettbåten Sprängarens vård 2007 och ett genomgripande renoveringsarbete påbörjades. År 2022 gick Sprängaren för egen maskin under ånga igen för första gången på närmare ett halvsekel. Sprängaren torde vara det enda bevarade örlogsfartyget i världen från första världskriget som kan gå för egen maskin. Rundturer i Stockholms hamn.

🌐 www.hmssprangaren.se vanner@hmssprangaren.se

STOCKHOLM

Längd: 48.72 m., Bredd: 8.53 m. Byggs 1931   Ordinarie kajplats: Stockholm, Strandvägen
vid Oskarshamns varv.   Rederi: Strömma Turism & Sjöfart AB

Byggs för Kungl. Generalpoststyrelsen för trafik vintertid Kalmar–Öland. Flera ägarbyten under 1950-talet, trafik Sverige–Finland, som bilfärja, har också ägts av finska Marinen men återkom slutligen till Sverige. Övertogs av Strömma Turism och Sjöfart och efter en omfattande renovering och installation av dieselmotor som komplement till ångmaskineriet, kom fartyget i trafik år 2000. Trafik Stockholm–Vaxholm under större delen av året, december julbordskryssningar. *Vänligen dieselmotordrift.*

☎ 08-120 040 00 🌐 www.stromma.com

SANKT ERIK

Längd: 60.05 m., bredd 17.01 m., byggd 1915   Kajplats: Galärvarvet, Djurgården, Stockholm
Finnboda slip, Nacka   Ägare: Statens maritima och transporthistoriska museer

Ångisbrytaren *Sankt Erik* är Sveriges första havsisbrytare. Fartyget byggdes 1915 för Stockholms hamns räkning och tjänade staden fram till 1977, i skärgården och Mälaren men har även brutit is runt större delen av Sveriges kust, liksom till Åland. Sedan 1980 är *Sankt Erik* museifartyg och förtöjt vid Vasamuseet i Stockholm och hålls öppet för allmänheten, dagligen under sommaren. Rundturer. Ångmaskinerna körs vid kaj i samband med begivenheter.

☎ 070-483 85 88 🌐 www.sankterik1915.se

STORSKÄR

Längd: 38.95 m., bredd 6.99 m., byggdes 1908 vid Lindholmens varv i Göteborg.

Kajplats i Stockholm: Strömkajen, Nationalmuseum. Rederi: Waxholms Ångfartygs AB

Byggs som en expressångare för traden Stockholm-Stallarholmen-Strängnäs och bar namnet *Strängnäs Express*. Sommaren 1940 hade Waxholmsbolaget övertagit fartyget och det sattes i trafik i Stockholms skärgård, under namnet *Storskär*.

Reguljär passagerartrafik i Stockholms skärgård maj-september Stockholm-Vaxholm-Ramsösund, Stockholm-Ljusterö, Stockholm-Grinda-Gällnö och Stockholm-Husarö.

☎ 08-600 10 00 (upplysning) 🌐 www.waxholmsbolaget.se

TÄRNAN

Längd: 20.07 m., bredd: 4.90 m., byggd vid Södra Varvet, Stockholm år 1901

Kajplats: Beckholmen i Stockholm
Rederi: Ångslups AB Unionen

Ångslupen *Tärnan* byggdes år 1901 för Waxholmsbolaget. *Tärnan* gick i trafik i Vaxholmsområdet. Slupen såldes 1952 och moderniserades men vid mitten av 1980-talet övertog Föreningen Stiftelsen Skärgårdsbåten slupen och återställde *Tärnan* till det utseende fartyget hade i början av 1900-talet. Ångslupen *Tärnan* drivs av rederi där den ideella föreningen Stiftelsen Skärgårdsbåten är huvudägare. Utfärder, förhyrningsresor samt trafik i Stockholms hamn i samband med evenemang.

☎ 08-669 88 50 🌐 www.skargardsbaten.se www.batfest.se

ELMSTA

Längd: 10.00 m., bredd: 2.50 m., byggd 2000,
Lars Alfred Nilsson, Borkhult, Åtvidaberg.

Kajplats: Älmsta, Vaddö kanal.
Rederi: Roslagens Sjöfartsmuseum

Elmsta byggdes 2000 och är numera utrustad med en ångskin från 1912 och en ångpanna från 1961. Båten användes först som utflyktsbåt på insjö i Småland, från 2000 till 2002, och därefter som charterbåt på Piteälven med matservice ombord. Åren 2003–2017 var ångslupen privatägd och används som fritidsbåt. Sedan 2018 ägs *Elmsta* av Roslagens Sjöfartsmuseum och är åter passagerarbåt. Rundturer i Vaddö kanal från Roslagens Sjöfartsmuseum i Älmsta på Vaddö

☎ 0176-502 59 🌐 www.sjofartsmuseet.se/ÅngslupenElmsta

WARPEN

Längd: 20.55 m., bredd: 4.75 m., byggd år 1873
vid William Lindbergs Varv, Stockholm

Kajplats: ångbåtsbryggan Långnäs
Rederi: Bollnäs Ångbåtssällskap

Ursprungligen bogserbåt på Runn under namnet *Korsnäs* och senare Siljan under namnet *Norsbro*. Kom till Bollnäs under tidigt 1990-tal och fick namnet *Warpen*, med renoverat skrov och maskin samt en ny överbyggnad hade förvandlat bogserbåten till ett passagerarfartyg. Ångfartyget *Warpen* går sommartid i reguljär kryssningstrafik på sjön med samma namn. *Dieselmotordrift förekommer.*

☎ 0278-51 21 31 🌐 www.warpen.se

TOMTEN

Längd: 16.50 m., bredd 3.60 m., byggd 1862
vid Södra Varvet i Stockholm.

Ordinarie kajplats: Venjan
Rederi: Föreningen Å/F Tomtens Vänner

Byggd för timmervarpning på Siljan, överförd till sjön Venjan 1878. Togs ur tjänst 1966, såldes till privatpersoner samma år och hamnade vid sjön Runn, därefter till Siljan 1982, övertogs av föreningen Å/F *Tomtens Vänner* 2005 och återkom då till Venjan. År 2013 eldhärjades ångfartyget, skrov och maskinanläggning skadades men gick att reparera. *Tomten* genomgick en återuppbyggnad och blev färdigställd till säsongen 2021. Trafik med hemvist på sjön Venjan.

☎ 0727-45 99 10 🌐 www.ss-tomten.se

DOMNARFVET

Längd: 18.25 m., bredd 4.12 m., byggd vid
Södra varvet, Stockholm 1862.

Ordinarie kajplats: Tomnäs, Borlänge
Redare: Ove Arvidson

Byggdes för virkestransporter över Dalälven och Runn till Korsnäs. Byggdes i Stockholm och slutmonterades vid Runns strand. Fartygets förste skeppare var nuvarande ägares farfars farfar. Under årens lopp prämdragare, passagerarfartyg och flottningsbåt men verksamheten upphörde 1975 och s/s *Domnarfvet* såldes och hamnade i Staberg mellan Falun och Vika. Såldes till Ove Arvidson år 1986. Ångfartyget *Domnarfvet* medverkar vid Runndagarna och vid midsommarfirande i Torsång.

☎ 070-338 04 74 🌐 www.ssdomnarfvet.se

RUNN

Längd: 18 m., bredd: 3,5 m., byggd 1907, vid Kajplats: Smedjebacken, Strömsholms kanal.
C.J. Wennbergs Mekaniska Verkstad, Karlstad Rederi: E/F Barkens Ångbåtar

Förste ägare till *Runn* var Runns Ångbåtstrafik AB i Vika. 1932 blev båten såld till det nybildade bolaget Runns nya ångbåtstrafik. I mitten av maj 1965 togs *Runn* ur trafik och blev privatägd lustbåt och hamnade då i Stockholms skärgård. År 2002 kom *Runn* till Smedjebacken för trafik på Barkensjöarna och delar av Strömsholms kanal. Nostalgiresor med slussning, till Ängelsberg och guidning på Oljeön, färd med veteranrälsbuss och med en 50-tals Volvobuss.

 www.barkensangbatar.se

WÄSMAN

Längd: 8.60 m., bredd 2.40 m., byggd 1992, Kajplats: Ludvika, piren småbåtshamnen
Lars Alfred Nilsson, Borkhult, Åtvidaberg. Rederi: Wäsman Ångbåt AB

Sex gentleman bestämde sig för att starta ångbåtstrafik på sjön Wäsman och köpte en ångslup som då bar namnet *Måsen*. Slupen byggdes för ångdrift men fick en dieselmotor installerad av tidigare ägare. Till 2013 ersattes motorn av ny ångpanna och ångmaskin och slupen fick namnet *Wäsman*. Trafik på sjön Wäsman jämte intilliggande sjöar. Turer från Piren i Ludvika, runt Bärholmarna, utflykt till ön Sollen, nostalgitur med båt och classic car.

 070-593 29 44 www.waesman.com

ENGELBREKT

Längd: 24.10 m., bredd 4.45 m., byggd vid
Motala Verkstad, Lindholmen 1866

Kajplats: Leksand.
Rederi: Ångfartygs AB Engelbrekt

Byggs i Göteborg för trafik på Siljan, Orsasjön och Österdalälven. Genomgick en omfattande ombyggnad 1902–1903 och togs ur trafik 1952. Användes därefter som flytande sommarstuga. Efter renovering var *Engelbrekt* åter under ånga 1996.

Maj till september turer på Siljan och Österdalälven med musikturer, Älvturer, Morsdagstur, utflykt till Rälta och Djurhedens Järnväg samt kvällskryssningar och Veteranbåtsdag på programmet.

☎ 070-559 54 90 🌐 www.steamship.nu

BÄSINGEN

Längd: 17.38 m. bredd 3.67 m., byggd 1905,
vid Gefle Varv.

Kajplats: sjön Bäsingen
Rederi: Sven-Erik Ivarsson, Avesta

Ursprungligen Byggd för Nedre Dalelfvens flottningsförening som varpbåt och var verksam i sjön Bäsingen tills flottningsverksamheten upphörde i början av 1970-talet. Har varit hemmahörande i Torsång vid Runn men *s/s Bäsingen* har sedan 2014 hemmahamn i Bäsinge vid Bäsingen. Rundturer på Bäsingen samt beställningstrafik.

☎ 070-373 28 85 🌐 www.facebook.com/ssbasingen/ sven-erik.ivarsson@telia.com

AGNES

Längd: 10.60 m., bredd: 2.46 m. Ångmaskin av okänt ursprung. Kajplats: Born vid sjön byggd av Södra Varvet i Stockholm 1899, skrovljugaren i Rättvik. Redare: Gösta Karlberg

Båten har gått på Fyrisån och kom upp till Vansbro omkring 1927 där den gick som timmerbogerare vid Brosågen fram till 1955. Härefter fritidsbåt på Siljan och Orsasjön till 1968. Nuvarande ägare övertog *Agnes* 1980.

Ångslupsturer på Ljugaren i Rättvik med besök vid Wasastenen, Orbergsgrottan samt Sandvikens fåbod.

☎ 070-621 43 86 🌐 www.kallasgarden.se

PRIMUS

Längd: 19.19 m., bredd: 4,50 m., byggd 1875 Kajplats: Karlsvik, Alnö, Sundsvall
vid Södra Varvet, Stockholm Ägare: Medelpads Sjöhistoriska Förening

Ångbogserbåten *Primus* byggdes för Skönviks sågverk. I verksamhet för olika sågverk bland annat som timmerbogerare. År 1967 motoriserad, upplagd 1984 och påföljande år skänkt till Medelpads Sjöhistoriska förening. Ångpanna och ångmaskin installerades och år 1993 var *Primus* under ånga igen, för turer med passagerare. I slutet av 2010-talet har ånyo en ny ångpanna installerats.

☎ 070-591 20 05 🌐 <https://sv-se.facebook.com/primussundsvall>

ALMA AF STAFRE

Längd: 17.27 m., bredd: 3.78 m., byggd vid William Lindbergs varv, Stockholm 1873.

Ordinarie kajplats: Ångbåtsbryggan i Stavre
Rederi: Ångbåtsföreningen Alma af Stafre

Byggs för trafik på Revsundssjön med gods och passagerare. Användes senare för flottning också som kyrk- och nöjesbåt. År 1966 såldes *Alma* och hamnade i Djursholm som fritidsbåt i Stockholms skärgård men även längre resor förekom, bland annat till Västkusten och Polen. År 1985 återkom *Alma* till Revsundssjön, renoverades och var åter i trafik i början av 1990-talet. Rundturer från Stavre. *Dieselmotordrift förekommer.*

☎ 070-580 56 60 🌐 www.ss-alma.se

ÖSTERSUND

Längd: 25.16 m., bredd: 4.56 m., byggd i Oskarshamn 1874

Kajplats: Ångbåtsbryggan Arvesund
Rederi: Föreningen Bevara Ångaren Östersund

Byggs i sektioner i Oskarshamn och monterades i Östersund, sattes i reguljär trafik för passagerare och gods sommaren 1875. Under 1950-talet utflyktsresor och rundturer på Storsjön bland annat till Frösön, lades upp 1970, flera ägarbyten, köptes av nuvarande ägare 1982 och en genomgripande renovering följde varefter *Östersund* var åter under ånga 1986. Turer på Storsjön, från Arvesund eller Östersund, deltagande i evenemang.

☎ 0640-441 68 🌐 www.angarenostersund.com

 Danmarks flotta av passagerarångfartyg består av *Hjejlen*, *Bjørn* och *Skjelskør*.
 Äldst av dessa är hjulångaren *Hjejlen* som byggdes år 1861 och gör turer från Silkeborg maj-september till Himmelbjerget-Laven samt kvällskryssningar. För information www.hjejlen.com. I Helsingør finns ångbogseraren *Bjørn*, som byggdes i Bremerhaven 1908, isbrytare och bogserbåt i Randers hamn och sedermera övertagen av Dansk Veteranskibsklub och efter en omfattande och pietetsfull renovering numera hemmahörande i Helsingør, vid Sjöfartsmuseet och gör rundturer och charterresor. Information: www.ss-bjoern.dk. I Fredrikssund hör *Skjelskør* hemma och gör entimmes rundturer samt aftonturer och charterverksamhet i Roskildefjord. Fartyget byggdes 1915. Mer information, tel. 0045-45 81 86 99, eller www.dampskib.dk

 I Norge finns ett stort antal ångfartyg som är väl värda att uppmärksamma.
 Den norska hjulångaren *Skibladner* byggdes i Motala år 1856 och upprätthåller reguljärtrafik på sjön Mjøsa sommartid Gjøvik-Hamar samt Gjøvik-Moelv-Lillehammer/Eidsvoll resor med historiska teman samt musikkryssningar. Rederi AS Oplandske Dampskibsselskap Hemsida www.skibladner.no
I Oslo finns ångarna *Borøysund*, byggd 1908 och *Styrbjørn*, byggd 1910, läs mer om fartygen: www.nvsk.no. I Tønsberg finns *Kysten* (1909) som har genomgått renovering. Om ångfartyget *Oster* (1908) finns mer information på www.oster.no och om ångf. *Stord I* (1913) på sidan <https://www.stord1.no>. Ångslupen *Proven* är hemmahörande i Kornsjø och om denna slup finns infomation på www.kornsjo.no. Om ångfartyget *Engebret Soot* (1862) kan man läsa på hemsidan www.dampbaat.no. *Hansteen* är ett segelångskepp, hemmahörande i Trondheim, www.hansteen.no.

I Finland finns ett stort antal ångfartyg som kör kryssningar, rundturer och annan trafik. I Åbolands skärgård, finns s/s *Ukkopekka*, byggd 1938, hemmahörande i Åbo och med trafik till Nådendal www.ukkopekka.fi I Helsingfors finns ångfartyget *Norrkulla*, byggt 1911 och används företrädesvis för charterresor www.ihalines.fi På sjön Saimen finns ett par ångfartyg, som sommartid gör dagliga turer från Nyslott, *Punkaharju*, byggd 1905 och s/s *Paul Wahl* från 1919, härutöver s/s *Savonlinna* från 1904 är museifartyg. I Puumala i Södra Savolax finns lastångaren *Wenno*, anno 1907 som gör utfärder för passagerare, www.puumalanveneseura.fi Vid sjön Näsijärvi finns s/s *Tarjanne* från 1908 och med hemmahamn Tammerfors. Läs mer på <https://kauppa.hopealinjat.fi/>. Vid Näsijärvi finns också s/s *Wellamo* i Valkeakoski. Fartyget byggdes 1907 och har kvällskryssningar på programmet. Sjön Päijänne är hemnavatten för två passagerarångbåtar; *Laittiala* från 1903 och fartyget gör kvällskryssningar från Lahtis, samt s/s *Suomi*, byggd 1906 och gör utfärder från Jyväskylä. Information: www.paijanne-risteilythilden.fi I sjön Ule träsk (finska Oulujärvi) finns ångbåten *Kouta* och om dess verksamhet finns information på <https://oulujarviristeilyt.fi> Utöver dessa fartyg finns ett flertal som upprätthåller charterverksamhet och deltar i ångbåts-evenemang. Närmare information och länkar återfinns genom dessa hemsidor: www.sail-in-finland.info/steamships-in-finland-cruises-and-charter • <https://steamship.fi/>

UPPLEVELSER FÖR HELA FAMILJEN

Vägar till nya resmål, vardag som helg. Möt engagerade entusiaster på landets arbetslivsmuseer och ta del av berättelser från förr. Med dessa kataloger i väskan eller handskfacket hittar du till spännande platser och roliga upplevelser i hela Sverige. OBS! Ångbåtar i Sverige finns enbart digitalt.

Museiguide finns även som app

Fler båtar i Sveriges ångbåtsflotta

Det finns fler svenska ångfartyg än de som är redovisade i denna broschyr men de gör endast ett fåtal turer eller går ej i trafik utan är stillaliggande, dock med ångmaskineri i behåll. Totalt finns ca. 275 ångbåtar varav 200 mindre, exempelvis ångslupar för fritidsändamål samt ca 45 fartyg i trafik.

*Ångvarpbåten **Laxen** byggdes i Gävle år 1899 för Nedre Dalefvens flottningsförening, kom till Siljan 1974, numera i Mora, i Föreningen Flottningsbåtar i Siljans vård, för mer information sslaxen.se. I Norrtälje ligger ångfartyget **Norrtelje**, byggd 1900 som skärgårdsbåt, ägdes av Waxholmsbolaget åren 1911-1965, och numera stillaliggande som restaurang. Mer information om Norrtelje www.ssnorrtelje.se.*

*I Göteborg ligger ångfartyget **Marieholm** som byggdes år 1934 för Svenska Amerika Linien för trafik i Östersjön, såldes till Marinen 1939 och blev åter civil 1976 och ägs numera av Rederi AB Bohus Line och används som restaurang och konferensfartyg, www.ssmarieholm.se.*

*Ångbogeraren **Nordkust 4/Ophelia**, byggd 1885, och ligger nu vid Galtström för renovering. Ångslupen **Schebo**, Byggd 1873 vid Kockums Mek. Verkstad AB i Malmö och renovering pågår.*

*Bogserångfartyget **Stockvik** genomgår en stor renovering vid Stocka hamn.*

*Ångslupen **David** byggdes 1867 för passagerartrafik i Gävle hamn, år 1874 såld till Strömsbergs Bruk i Uppland och senare hemmahörande vid sjön Tämnaren, för timmerbogsering. Upplagd på land 1948. Privatägd från 1973, åter sjösatt, såld och hemmahörande i Alingsås, senare vid sjön Viken för att åren 1997-2012 bli deponerad till Föreningen Forsviks Varv för resor med passagerare i Göta Kanal. Därefter återlämnad till ägaren som sedan sålde den till en förening i Grävsnäs. Mer information: 073-145 49 07 sune.gothe@gmail.com*

*Hjulångaren **Eric Nordevall II**, färdigställdes 2011, baserad på förlagan Eric Nordevall som byggdes år 1836 i trä för trafik på Göta Kanal. Fartyget förliste 1856 vid ön Jungfrun i Vättern och ligger på ca. 45 meters djup och är mycket välbevarad. Repliken Eric Nordevall II är Sveriges enda hjulångare och ligger förtöjd vid Karlsborg.*

***Kristina** är en ångslup, byggd 1970 i Borlänge och hamnade i Finspång 1982. Hemmahamn vid sjön Skuten i Finspång. Mer information om slupen och dess verksamhet: patrik.rutberg@siemens-energy.com
Marinsslupen Ångslup 45 byggdes för pansarskeppet HMS Wasa 1901. Pansarskeppet togs ur tjänst*

1940 och ångslupen överlämnades av Flottan till Statens Sjöhistoriska museum, Stockholm, år 1958. Ångslup 45 restaurerades i Forsvik åren 2013-2018 varefter fartyget återkom till Stockholm och Sjöhistoriska museet.

Ångslupen *Hebe* byggdes 1889 och har haft ett omväxlande liv i bland annat Landösjön, Indalsälven, Vaxholm och har numera Arvesund som hemmahamn. [Mer information på Hebes facebook-sida.](#)

Ångslupen *Hamfri* byggdes 1983 i Askersund, är klinkbyggt i lärkträ och ägs numera av Ångbåtssällskapet Nordmarken ekonomisk förening i Årjäng och gör turer vid speciella tillfällen. Mer information på fartygets [facebook-sida](#) e-post: info@hamfri.se

Ångbogseraren *Örnen* byggdes år 1903 för Seffle Kanalbolag och kom därefter att tillhöra ett flertal ägare. År 1984 hamnade *Örnen* i Västerås och renoverad till nyskick. Sedan 2010-talet stationerad i Stockholmområdet. För närvarande stillalaggnade vid kaj.

Ångvarpbåten *Östa* byggdes som timmervarpfartyg vid Gefle Varv år 1898, kom till Stockholmsområdet år 1972 och hör numera hemma i Åkersberga, information om *Östa* på www.osta.nu.

Sist och slutligen, ångfartyget *Thomé* byggt 1875, hemmahörande i Östersund och ägs av kommunen. Efter flera års uppläggning har en renovering genomförts vilket också medfört installation av dieselmotor i fartyget. Mer information www.ostersund.se

Bild på sid. 28 ångfartyget *Norttelje*, på sid 29 överst t.v. ångbåten *Hebe*, t.h. hjulångaren *Erik Nordevall II*, undre raden t.v. ångslupen *David* t.h. ångvarpbåten *Östa*.

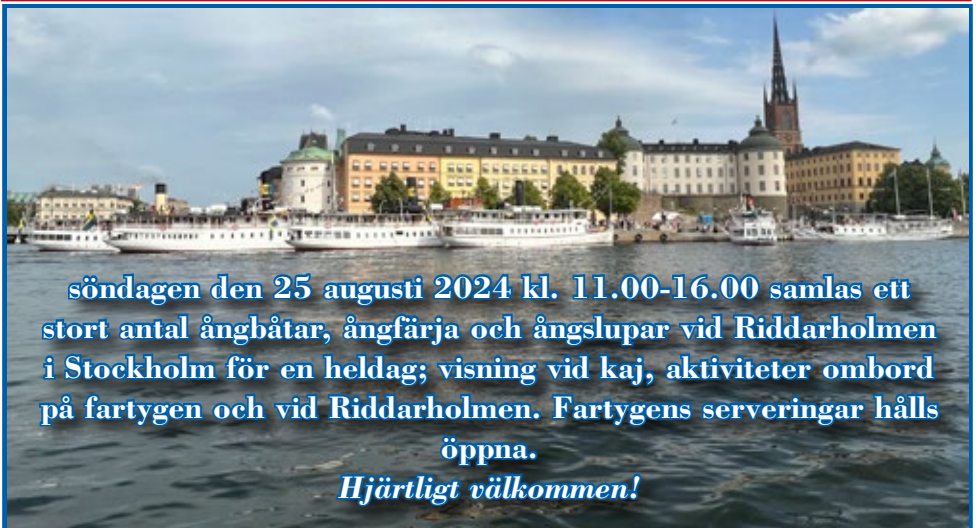
Dessa fartyg är några av dem som, tillsammans med de som får en närmare presentation i Ångbåtar i Sverige, utgör en del av det svenska maritima kulturarvet.

www.steamboatassociation.se

SKÄRGÅRDSBÅTENS DAG

Skärgårdsbåtens Dag, så börjar sommaren i Stockholm. Med detta årliga evenemang firas skärgårdsbåtarna inför den stundande högsäsongen. Skärgårdsbåtens Dag firas som regel en onsdagkväll första hälften av juni i Stockholm och Vaxholm, och har gjort så sedan 1964, med ångfartygen *Norrskär*, *Mariefred*, *Storskär*, *Blidösund* jämte några andra skärgårdsbåtar. Från Strömkajen i Stockholm går fartygen till Vaxholm där det är folkfest med dansbana, musik, underhållning och kvällsöppna butiker. Flertalet fartyg avgår mot Stockholm i försommarskymningen till sina ordinarie kajplatser. Arrangör är Skärgårdens trafikantförening, information www.skargardstrafikanten.se. Biljetter beställs per tel. 08-662 89 02, eller e-post skargardstrafikanten@tele2.se. Ange önskad båt för resan till Vaxholm, valfri båt på återresan. Plats i matsalar bokas hos respektive rederi och matsalsentreprenör.

söndagen den 25 augusti 2024 kl. 11.00-16.00 samlas ett stort antal ångbåtar, ångfärja och ångslupar vid Riddarholmen i Stockholm för en heldag; visning vid kaj, aktiviteter ombord på fartygen och vid Riddarholmen. Fartygens serveringar hålls öppna.

Hjärtligt välkommen!

TÄRNAN

MARIEFRED

DJURGÅRDEN 3

Den ideella föreningen Stiftelsen Skärgårdsbåten bildades år 1963, med målsättningen att bidra till att värna, rädda, uppmärksamma samt sprida information om de traditionella svenska skärgårdsbåtarna. Föreningen blev engagerad i ångfartyget Mariefreds rederi 1966 för att bevara ångfartyget som ett levande museifartyg i trafik på traden till Mariefred. Föreningen ansvarar också för den sista ångdrivna djurgårdsfärjan Djurgården 3, byggd 1897, och ångslupen Tärnan byggd 1901.

Stiftelsen Skärgårdsbåten ger ut tidskriften Skärgårdsbåten fyra gånger per år och har ett omfattande föreningsprogram med båtutflykter, föreningsmöten och aktiviteter. Är du inte redan medlem, varför inte prova på? Föreningen erbjuder reducerad medlemsavgift första året för ny medlem. Vill du veta mer om föreningen eller bli medlem, kontakta föreningens expedition.

STIFTELSEN SKÄRGÅRDSBÅTEN

Nybrogatan 76, 114 41 Stockholm. Telefon 08-662 89 02
www.skargardsbaten.se e-post: info@skargardsbaten.se

Sveriges ångbåtar behöver Dig

Många av ångfartygen drivs av ideellt arbetande personal. Kring de flesta ångbåtar finns stödföreningar som hjälper till att hålla igång de gamla klenoderna, bland annat genom att samla in pengar samt sprida information om ett fartyg. Det behövs nästan alltid hjälp av frivilliga ombord och kring ett ångfartyg och dess verksamhet. Ångmaskinister samt befäl med behörighet är en bristvara! Har Du tid och lust att hjälpa till att bevara våra flytande kulturskatter på ett eller annat sätt? Tag kontakt med något passande rederi eller vänförening och erbjud dina tjänster. De blir väldigt glada om Du hör av Dig.

Fotografer till bilder i Ångbåtar i Sverige: Sven Jönsson: Freja, Børøysund, Erik Pettersson: Warpen, Östersund, Anders Winter: Engelbrekt, Maggan Jönsson: Moa, Munter, Bäsingen, Lars Berglöf: omslagsbild, Gerda, Ejdern, Sankt Erik, Björksfjärden, Blidösund, Djurgården 3, Frithiof, Drottningholm, Stockholm, Mariefred, Motala Express, Norrskär, Norrtelje, Storskär, Örnen, Björn, Peter Stålhammar: Polstjärnan, Mikael Modin: Elmsta Lasse Ydhag: Bore, Ragnar Magnander: Bohuslän, Färjan 4, Thor, Trafik, Nalle, Savonlinna, Bengt Persson: Tomten, Bild från rederi: Lagaholm, Herbert, Nossan, Hebe, David, Eric Nordevall II, Boxholm II, Runn, Agnes, Alma

SVERIGES ÅNGBÅTS FÖRENING

SVERIGES ÅNGBÅTSFÖRENING

är en ideell förening för att främja intresset för ångfartyg och öka ångbåtsägandet i Sverige. Föreningen bildades 1986 och har som ändamål att främja ångbåtsintresset, kunskap kring att äga en ångbåt samt att medverka till träffar för att sprida ångbåtsägandet genom att:

- ◆ Upprätthålla en aktuell fartygs- och slupmatrikel
- ◆ Samla föreningens medlemmar och båtar till träffar
- ◆ Vara behjälplig med materielanskaffning (bytesbörs)
- ◆ Vara behjälplig med teknisk information
- ◆ Verka för att ångmaterielen hålls i drift
- ◆ Hålla kontakt med berörda myndigheter för att därigenom bevaka frågor och nya regler som berör ångbåtarna

Utöver att arrangera möten ger Sveriges Ångbåtsförening ut medlemstidningen SÅF-bladet fyra gånger per år, med läsvärda artiklar, nyheter, rapporter och reportage om nöjet och glädjen med ångbåtar.
Bli medlem, anmäl dig på SÅF:s hemsida.

SVERIGES ÅNGBÅTSFÖRENING

Bankgiro 354-2081 Swish 123 679 09 19

www.steamboatassociation.se ◆ info@steamboatassociation.se

HUR MÅNGA ÅNGBÅTAR HAR DU ÅKT MED?

Kryssa i listan över de svenska passagerarfartygen, de presenteras i denna broschyr. I 14 svenska län finns det ångbåtar som går i trafik och har du fått möjligheten att åka med många av dem, har du sannolikt upplevt en stor del av Sverige.

☐ AGNES – Born	☐ MUNTER – Vrena
☐ ALMA AF STAFRE – Stafre	☐ NALLE – Oskarshamn
☐ BJÖRKEFJÄRDEN – Stockholm	☐ NORRSKÄR – Stockholm
☐ BLIDÖSUND – Stockholm	☐ NOSSAN – Nossebro
☐ BOHUSLÄN – Göteborg	☐ POLSTJÄRNAN – Karlstad
☐ BORE – Malmö	☐ PRIMUS – Sundsvall
☐ BOXHOLM II – Tranås	☐ RUNN – Smedjebacken
☐ BÄSINGEN – Bälinge	☐ SANKT ERIK – Stockholm
☐ DROTTNINGHOLM – Stockholm	☐ SPRÄNGAREN – Stockholm
☐ DJURGÅRDEN 3 – Stockholm	☐ STOCKHOLM – Stockholm
☐ DOMNARFVET – Borlänge	☐ STORSKÄR – Stockholm
☐ EJDERN – Södertälje	☐ TRAFIK – Hjo
☐ ELMSTA – Vaddö kanal	☐ THOR – Växjö
☐ ENGELBREKT – Leksand	☐ TOMTEN – Venjan
☐ ERIC NORDEVALL II – Karlsborg	☐ TÄRNAN – Stockholm
☐ FRITHIOF – Stockholm	☐ WARPEN – Bollnäs
☐ HERBERT – Alingsås	☐ WÄSMAN – Ludvika
☐ GERDA – Eskilstuna	☐ ÖSTERSUND – Arvesund
☐ LAGAHOLM – Laholm	☐ _____
☐ MARIEFRED – Stockholm	☐ _____
☐ MOA – Norrköping	☐ _____
☐ MOTALA EXPRESS – Stockholm	☐ _____